Voorzitter, college, leden van de gemeenteraad, ambtelijke organisatie en alle anderen.

Soms is de gemeente Duiven 'Den Haag' in het klein (of lijkt 'Den Haag' Duiven in het groot). De laatste tijd zien wij, wellicht vanwege de aankomende verkiezingen, dat een andere partij niets meer gegund wordt. Vliegen afvangen is de nieuwe standaard en het gesprek wordt meer digitaal gevoerd dan hier in de raadszaal. Ons baart dat zorgen. Zorgen omdat dat leidt tot meer hokjes-denken (oftewel het 'wij' tegenover het 'zij'), framen en egoïsme waarbij de werkelijkheid uit het oog wordt verloren. Onze inwoners en bedrijven zijn daar niet bij gebaat want het zet mensen tegen elkaar op. Dit terwijl we allemaal, zo ook de fractie van CDA Duiven-Groessen-Loo, het beste willen voor onze gemeente. Als raadslid of fractie kunnen we van mening verschillen wat het beste is maar spreek ons hier in deze zaal op aan, niet online!

Als fractie gaan wij graag het gesprek en het debat aan maar dan wel met respect naar elkaar en hier in de raadszaal. Zeker nu we als gemeente voor grote keuzes staan. Niet alleen financiële keuzes maar ook keuzes over onze bestuurlijke toekomst. Die hangen nú al met elkaar samen. Immers, als we gaan voor zelfstandigheid én de omringende gemeenten wel fuseren per 1 januari 2029 dan moeten we de financiële consequenties daarvan nu al verwerken in de eerstvolgende meerjarenbegroting. Die betreft immers de jaren 2026-2027-2028-2029.

Een andere keus die we moeten maken is hoe we de opvang van Oekraïense ontheemden voortzetten. Komend jaar raken we immers de nodige opvangplaatsen kwijt omdat op die locaties o zo belangrijke woningbouw plaats gaat vinden. Dat ontslaat ons niet van de verplichting voldoende opvangplekken te blijven aanbieden. Kan het college toezeggen in de herfst met concrete alternatieve locaties te komen? Bijvoorbeeld in de spoorzone of op andere onbebouwde plekken?

Ook over de huisvesting van statushouders maken wij ons zorgen. Eerder gaf het college te verwachten de achterstand weg te kunnen werken. Het

tegenovergestelde lijkt echter te gebeuren. Ook op dat vlak vernemen wij graag tijdens de bijpraatsessie over de woningbouw in september de concrete acties om de achterstanden in te lopen. Kan het college ook dat toezeggen? Anders overwegen wij een initiatiefvoorstel op dat vlak.

Waar het nu echter om gaat, is het komen tot een sluitende begroting. In onze ogen is een sluitende begroting niet een tekort van € 1 miljoen afdekken met een (weliswaar toegestane) eenmalige greep uit de algemene reserve van € 2 miljoen om vervolgens te zeggen dat we € 1 miljoen overhouden. Desondanks zijn wij van mening dat we daaraan niet ontkomen om bezuinigingen zorgvuldig te laten landen en pijnlijke keuzes (tijdelijk) te verzachten. Dit vraagt onze kritische blik op het geheel van de voorgestelde keuzes en de amendementen en moties die vandaag worden behandeld.

Een sluitende begroting is niet alleen voor 2026 noodzakelijk maar ook voor 2029. Dat vraagt keuzes. In onze beleving heeft het college heldere keuzes gemaakt. Wij kunnen ons vinden in het uitgangspunt dat (uiteindelijk) 50% van het tekort moet worden afgedekt door bezuinigingen en 50% door lastenverhogingen. Ook het uitgangspunt van een clustergewijze korting van 10% steunen wij.

Ten opzichte van vorig jaar ligt er een visie aan de voorjaarsnota ten grondslag. Geen lijstje met ‘kiest u maar’. Wij onderschrijven de visie, die er op neer komt dat de maatschappij in zijn/haar kracht gezet moet worden. Net als bij de bestuurlijke toekomst (waar we al 2 jaar over praten) worden onze inwoners en bedrijven breed betrokken bij de nu voorliggende voorjaarsnota. Er is immers breed gezocht naar draagvlak. Laten we als raad het gesprek hebben en houden over wat we als gemeente willen en wat we er (financieel) voor over hebben.

Verenigingen in de breedste zin, zijn het cement voor onze samenleving. Dat betekent niet dat de gemeente iedere vereniging vanzelfsprekend moet blijven steunen. Inzichtelijk moet zijn wat een vereniging zelf kan bijdragen aan de doelen van de gemeente. Wij willen dat de gemeente er is om hen in hun kracht te zetten. Het betekent alleen ook dat zij een bijdrage moeten leveren aan het financieel gezond houden van de gemeente. Bij SC Groessen zagen we een heel mooi initiatief om de forse kostenstijging (van de aanleg van het kunstgrasveld) op te vangen. En dit in goed overleg met de wethouder! Ook bij de kinderopvang zien we een initiatief om gezamenlijk tot iets te komen. Dat zien we graag ook bij de andere verenigingen en maatschappelijke instellingen. Vanwege het belang van de wijk- en dorpsraden steunen wij de voorgestelde bezuinigingen daarop vooralsnog niet,

vandaar een amendement hierover waar wij mede indiener van zijn. En ja, daarbij lieten ook wij ons, achteraf ongewenst, meeslepen. Bij nader inzien hadden wij achteraf liever gekozen om in lijn met het uitgangspunt van het college (wat wij dus onderschrijven) die bezuiniging te vervangen door een andere bezuiniging en NIET een extra lastenverhoging.
Het raadsvoorstel geeft aan dat het een duidelijk kader geeft om te komen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting. Om de lastenstijging voor onze inwoners te beperken, overwegen wij de motie 'Reclamebelasting' in te dienen. Met deze motie roepen wij het college op steviger in te zetten op deze belasting om een grotere opbrengst te genereren dan de nu voorgestelde € 125.000. We vinden wel dat bij de verdere uitwerking hiervan de betreffende ondernemers moeten worden betrokken. De meeropbrengst moet dan gebruikt worden voor het minder laten stijgen van de ozb voor zowel inwoners als bedrijven, níet voor het schrappen van bezuinigingen. Immers, wij steunen het uitgangspunt 50% bezuinigen, 50% lastenverzwaring.

Voorzitter, we dienen ook nog, samen met D66, een motie in over weerbaar Duiven. Hiermee willen we een belangrijke aanzet geven dat er een plan wordt opgesteld hoe ingeval van een crisis gehandeld moet worden en inwoners weten waar en hoe ze dan hulp bij kunnen verwachten.

Afsluitend willen wij onze mede raadsleden oproepen het vertrouwen in elkaar te houden om SAMEN deze enorme uitdaging aan te gaan om onze gemeente ook duurzaam financieel gezond te houden. En daarbij het respect naar elkaar te hebben als er anders over wordt gedacht hoe dat bereikt kan of moet worden. Wij hebben het vertrouwen in de samenleving dat zij zelfredzaam zijn en we ons samen klaarmaken voor de toekomst, wat die ook mag brengen.

Namens de CDA-raadsfractie,
Hans Stam, fractievoorzitter
Justin van der Steen, raadslid
Henk Albers, raadslid